

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Românul față de Român.

E dureros s'o mărturisesc, dar așa este. Și la noi, la Români, care de care caută să tragă foc la oala lui, cutoatecă știe că de câteori o face pe nedrept.

A cui e vina?

D'apoi a noastră, căci nu vrem să dăm o altă creștere copiilor noștri. Le dăm o creștere, prin care ajunși odată mari, să aibă ca scop — numai banul, înloc să le fie acesta numai un mijloc în spinoasa cale a scurteii lor vieți.

Și ce urmează din asta?

Că nu ne putem îndrepta moravurile.

Uniți prin cultură nu putem fi, fiindcă armonia adevărată și trainică are în vedere totdeauna un scop nobil, ideal, comun! Prin creșterea vătămătoare ce o dăm, însă, îndepărtăm scopul comun, întronind pe cel al singuraticului ins.

A se înavuți, și de pe circa semenilor săi, în așa duh creștem copiii astăzi.

Cred că vi-s'a întâmplat destul de des, să auziți pe unii părinți, spunind copiilor lor să se ocupe numai de ei singuri, fără să mai poarte și grija altora.

Eată fărâdelegea, eată păcatul neispășitor împotriva legei creștinești.

Ce mai creștini! Să se iubiască mai mult pe ei înșiși, decît pe aproapele lor! Ce nemernicie, ce grozăvie!

Nici iubitori de oameni nu putem fi, căci așa cum stăm astăzi, nu ne putem alipi grija unuia dintre noi, la aceeași grijă a tuturor. Nu ne putem întări dîndu-ne toți mîna cu mîna.

Nu vedem noi, că și cei dela sate pătuesc în anumite împrejurări împotriva binelui lor; că toate lucrurile bune ni-se prăbușesc, fiindcă ținem prea mult la pelea noastră, și nu la cea a tuturor alor noștri.

N'ncetat și 'ntotdeauna așadară, trebuie se ținem numai la aproapele nostru, cultivînd moravurile tinerimeii, căci știți vorba aia:

„Răchita orcît te căznești,
Pom din ea nu altoești“.

Așa citi preoți, cărora le zicem „părinți morali“, fiindcă datoria lor e să ne învețe, nu ne duc pe calea imorală?

Totașa citi învățători, cari ar trebui să fie apostolii luminii și ai adevărului, nu ne întunecă mintea.

Și așa de sus până jos, tot interesul egoist al banului!

Dacă acum și biata de „inteligentă“ ce o avem, la sate și la orașe, face parte tot

din înși, cari nu s'au silit și nu se silesc nici acum, ca prin învățături și fapte bune, să facă trup din învățatura lui Christos: „Iubește pe aproapele tău, ca însuși pe tine“, ce să mai spunem de biata plugărime!?

E o rușine a veacului, mare rușine!

A fi negustor, industriaș, nu-î lucru fin, așa zic unii Români, cică binevoitori de-ai noștri. Și e detot nefin pentru așa numitele d-șoare române. A fi meșteșugar însă, e apoi detot prost. Doctor, inginer, avocat, funcționar, așa da, e foarte bine. Astfel judecă Românul despre Român. Și dacă judecă așa, ce armonie mai poate fi între Români? Nici una, dimpotrivă neînțelegeri, sfădiri, pizmuri, răzbunări între frați de același sînge. Eată unde ar trebui căutat leacul. Eu unul socotesc, că asta e cel mai mare rău, o pedecă vădită a înaintării noastre pe orice teren.

Am ținut să amintesc acestea, pentruca să ne schimbăm părerile și faptele, căci bune sau rele, ele influențează, dupăcum am văzut, foarte mult asupra siguranței, bunăstării și înaintării vieții și avuției noastre.

D-zeu să ne schimbe năravul cu un ceas mai nainte!

Traian Țăranu.

FOILETON.

Doica

de N. N. Beidiceanu.

Venisem, de vre-o săptămînă, în București, cu niște treburi, și, rătăcind, într-o seară, pe Bulevard, mă întîlnii cu un prieten vechi, care îmi fusese coleg în liceu, și nu-l mai văzusem decînd isprăvisem școala. Din una în alta, îmi spune că stă la o vie, la jumătate de ceas de oraș, și, cînd ne despărțirăm, îmi zise:

„Dacă vrei, vino, și-mi vezi săhăstria, e o palmă de loc până la mine. Mergi până la Colentina cu tramvaiul electric, și de-acolo te sui într-o brișcă și-î destul să-î spuî atîta brișcarului: „Du-mă la viea lui Vișan“, că mă știu toți, ca pe un cal breaz...“

A doua zi, cum n'aveam ce face, mă sui în tramvai, și la Colentina într-o brișcă prăfuită, cu niște cai albi, numai pelea și oasele, și, dupăce trecurăm, în sunetul dulce al clopoțelului din virful oiștei, peste niște șine, intrarăm într'un drumeag de țară, plin de umbra unor nucii uriași, cari se înălțau de o parte și de alta. Spusei atunci omului, de pe capră, să lase caii la pas. La dreapta și la stînga drumului, se întindeau vii. Mă învăluea o recoare umedă și plină de miresme.

Nici vuet de larma Bucureștiului nu se auzia, ca și cum o vrajă ar fi înălțat în urmă un zid, de care se stăra clocotul nesfîrșit al orașului.

De undeva, de departe, veni, prin liniștea adîncă, „după amiază“ de trîmbițarea slabă de cocoș și clopotul din virful oiștei suna dulce, lin, ca auzit prin vis. Și, de-odată, brișcarul opri în fața unei porți cu sireșină.

„Aci e viea lui domnu Vișan“.

În fața porței și a gardului înalt, mohorit de ploii și vreme, avui ca o desamăgire. Dar, cînd deschisei porțița, rămăsei, o clipă, în prag, uinit de tinerețea, de frăgezimea și lumina priveliștei: în fața casei albe, bătrînești, cu pridvor, o grădină plină cu crini; pretutîndenî se înălțau, în lumina aurie, potirele de marmură albă ale florilor svelte, ce par niște domnițe prefăcute în flori.

În partea stînga a casei, sticleau geamurile unei sere, peste care se vedea o vale nemargenită, perdută ca într'o pulbere albastră, cernută din văzduh.

Din umbra casei, sări, hămăind, un cine de vînătoare, și, în aceeași clipă, resări pe ușa scundă a serei prietinel meu, îmbrăcat în niște haine largi de doc, cu o pălărie de pae cu mărgenile largi, ce-î umbria jumătate din fața lui osoasă, pe care luciau niște ochi buni, albaștri ca niște flori de cicoare.

„Ha-ha! bine-ai venit... Vină aici Fulger... Nu te teme, așa face el scandal, dar nu mușcă“, zise Vișan voios, întinzînd amîndouă minile, pline de pămînt; „Ei ce zici, îți place săhăstria mea?“

Și fără să-mi dea răgaz să-î răspund, strigă, întorcînd capul spre seră:

„Mărioară, vină să-ți recomand un prieten...“

Și, după o clipă, pe aceeași ușă, pe care se arătase dînsul, se ivi o fetiță, ca de vre-o cincisprezece ani, bălae ca o păpădie și cu minile pline de pămînt ca și ale lui Vișan:

„Uită-te, asta-î fata mea“.

Și, după ce-mi rosti numele adaugă:

„Prieten vechiu... Am fost colegi...“

Apoi, după un răstimp de tăcere, în care își privi, cu un zimbet de fericire fetița, gingașă ca o floare, zise:

„Iaca, asta-î săhăstria mea... Ți-aducî aminte, cînd îți spuneam, pecînd eram în școală, că visul meu e să trăesc undeva la țară, liniștit, din ce mi-o aduce un petec de pămînt... Și, uită-te, cum vezi, așa trăesc, cum am visat... Cum n'aveam, acum, douăzeci de ani, nicio ambiție, așa n'am nici astăzi, și cred că's mai fericit ca mulți din cei cari se zbuciumă colo, între zidurile orașului... A fost greu la început, a trebuit să 'nghit multe, multe, cît am fost slujbaș... Demulțorii, cînd mă umilia cineva, îmi venia să pun mîna pe un registru și să-î dau în cap; dar am înghițit toate umilințele și mi-am rupt dela gură și-am strîns gologan peste gologan. Dar acum am scăpat... Uită-te, aici am curtea păsărilor, aici stupăria, colea o leacă de seră, colo viea...“

Urcarăm încet scările pridvorului și intrarăm în recoarea unei odăi văruițe:

„Uită-te, asta-î chilia mea“.

Pe păretele de lingă un divan, acoperit cu

CORESPONDENȚE.

Onorată Redacțiune,

La articolul „Biserica românească”, apărut în cele două numere din urmă, vreau să observ pe scurt următoarele:

Acest articol încă dovedește că am avut dreptate când am urgentat publicarea răspunsului meu la replica ce ați publicat-o referitor la meditațiunile mele despre „Evoluția și Creațiunea”, în care caz cred că autorul articolului „Biserica românească” și-ar fi pierdut vocea a-și oferi marfa atât de ieftin.

Chiar și din motivul acesta rog onorata Redacțiune: ori a-mi publica articolul în chestiune, ori a-mi înapoia manuscriptul. Ear mult stimatului autor al articolului „B. R.” îi aduc aminte pe scurt următoarele:

1. Biserica răsăritului n'a recunoscut nicicând suprema autoritate a „Sfintului părinte”. Chiar și biserica occidentală ține astăzi de niște simple aberațiuni motivele cari au îndemnat pe episcopul Romei să se dea de „locțiitorul lui Dumnezeu pe pământ” (o directă provocare!), care nu s'a sfiit nici de Collectio pseudo-isidoriana (de care n'ar mai fi fost lipsă, dacă biserica răsăriteană i-ar fi recunoscut supremația). Istoria bisericească a luminat îndeajuns acest lucru, ear știința serioasă a trecut demult la ordinea zilei peste aceste controverse, cari nu se mai pot împropăta în coloanele acestei reviste. Orcine ar lua în mână o istorie serioasă (firește înafară de cele rom. cat.) se poate convinge ușor, că supremația papei e considerată astăzi, mai presus de orice îndoială, ca o aberație!

2. Autorul articolului în chestie s'a provocat și la „fapte istorice”, cari însă mărturisesc deadreptul împotriva celor susținute de d-sa. Căci, cum se știe, toate popoarele slave: Cehii, Moravii, Polonii, Rutenii, Slavonii, Croații, cari au recunoscut supremația papei, și-au pierdut neatârarea de stat și națională. Asta e un fapt istoric! Curia romană a jertfit popoare, state, chiar și limba popoarelor, când astfel a cerut interesul ei; ba când a trebuit, chiar și cu păgînii s'a asociat împotriva fraților lor creștini. Asta încă e un fapt istoric. Dimpotrivă popoarele

slave cari au ramas credincioase în biserica orientală: Rușii, Sirbii, Muntenegrinii, Bulgarii, ba chiar și Românii și Grecii, și-au menținut neatârarea vieții de stat, până și în proba de foc de pe vremea jugului turcesc. Asta încă e un fapt istoric!

Regret mult, că în momentele de față nu-mi îngăduie timpul să mă ocup mă dinadins cu povețele înțelepte ale onoratului autor al articolului „Biserica Românească”.

Cu stima

Dr. M. Vladimirescu.

IGIENĂ.

Laptele, ouăle și carnea.

Laptele este un aliment complet, mă cu seamă în primul an al vieții omului, și țărănul îl și numește „mîncare copilărească”; la muncă grea nici n'ar putea ține cu el, deoarece nu dă în cantitate, relativ mică, destulă putere. Pentru copii însă este indispensabil, și lipsind copiilor de intercat, îi expune în mare număr la mortalitate. Vezi mame lăptindu-și copilul și până peste etatea de doi ani, pentru că-i lipsește „hrana copilărească” dela vacă. Care o are, și își întearcă copilul înainte de a-i ieși dinții, greșete în sens contrar. Cărticica igienistului nostru, amic al copiilor, ar trebui citită de mame ca o carte de rugăciune. Ele trebuie să știe la ce vîrstă ce fel de grosime (densitate) de lapte se cere, ceace multe și știu, învățindu-se una pe alta. Laptele e bine primit și de stomacurile slabe ale bolnavilor. Despre laptele amară crede Românul că e cauzat de vre-o burueană din pășune, în realitate însă este o putrezire în lapte, care pricinuește urdinări (diaree) rele la copii. Laptele dela vite bolnave de gură și copite transmite un fel de stomatită aftoasă și la om.

În privința mistuirei, brînză e contrară dela ce este laptele, și se socotește între alimentele cele mai greu de mistuit, dar este foarte nutritoare conținind materii azotate, neazotate și grase. Nu mai trebuie să laud cașcavalurile noastre, brînză de burduf și zburată, mă cu seamă cînd sint și curat făcute. Urda este mă puțin nutritoare, dar mă ușoară de mistuit.

Laptele bătut (zara), perzind untui, este încă nutrit prin brînză ce i-a măi ramas. Are gust plăcut și se bea mult în Muntenia, d. e. în Vlașca ne spun aceasta și medicii de acolo. Iaurtul e măi nutritor și bun pentru stomacul leneș dela mistuit. Corasta (colostrum), ce se face la 2-3 zile după ce fata vaca, să dă feartă la copii, pe post o dă la porci, conținind mult zer, ear brînză

din ea, avînd puțină grăsime, este puțin nutritoare. De cafea cu lapte țărănul nostru nici nu visează, cum vedem la alte popoare d. e.: în comuna Mirosalava din județul Iași la o colonie de Italiani cari trăiesc în condițiuni foarte rele, dar cafea cu lapte totuși sint obiceiului a lua. Pe cea neagră o au și soldații români în locul rachiului de dimineața, pe care îl aveau măi nainte.

Ouăle dau într'un volum mic, o cantitate mare de nutriment. Pentru paseri ele sint un aliment complet, nu însă și pentru om. Se găsesc multe la țaran ca și găini, însă le vinde în mare parte, precum ne spun și medicii de județe. Aceiași lucru îl face și țărănul francez (Lay et). Numai la Paști se consumă ouă multe și ferte tare, astfel că sint grele de mistuit și multora le strică stomacul.

Importantul aliment, c a r n e a, pentru țărănul nostru se poate socoti ca aliment de serbătoare. Vor fi muiți țărani și de aceia, cari numai de 5-6 ori pe an mîncă carne, cum arată medicul primar al județului Tecuci, și aceasta măi cu seamă cei ce n'au avut porci la casă. Țărănul care taie un porc de Crăciun, are cam zece chilo-grame de carne de suflet; măi mîncă apoi și puț și carne de oac, de miel, încit cred că întrece îndoii, sau măi mult, pe a țărănului francez; cei ce nu taie porc, natural că nu se apropie de această cantitate.

Valoarea cărnii stă în aceia că se digerează măi mult decit vegetalele, și conține cantități mari de materii azotoase, de grăsimi și săruri importante, îi lipsesc numai materiile amiloide. Carnea de vacă e cea măi nutritivă, urmează apoi cea de porc, de oac, de paseri etc. dar digestibilă în grad măi mare este cea din urmă, apoi cea de vițel, de oac, de vacă, căprioară etc., dar Carnea de cal nu o mîncă Românul, cutoatecă unii doctori o recomandă (d. e. Drăgescu). Vițelul se mîncă numai la oraș, dovadă și proverbul: „trăește ca vițelul la oraș”.

Carnea de bivoli nu este așa de bună ca cea de bou: În România bivoli sint măi număroși prin Teleorman, Vlașca, Ilfov, Romanai, Dolj și Ialomița. Măi preferită este de Român carnea de porc, pentru că și creșterea acestui animal este măi leznicioasă, dar și melul și oaea sint măi accesibile Românului decit carnea vitelor mari. Și cel sărac care n'a putut ține porc, își cumpără carne de Crăciun, sau îi dă vecinul său, rudele sale de pomană.

Carnea „grăsunului” îngrășat cu jir și a celui finut pe cîmp la erburi și rădăcini, nu este așa de bună ca a celui îngrășat acasă, dar slăbina, fiind cu stratură de carne printre grăsimi, este măi gustoasă. Cîrnații groși, carioboși (traista lui Crăciun) făcuți cu sînge încheșat, cu bojoc etc. se strică ușor și trebuie consumați în scurt după facerea lor, căci altmîntrelea consumătorul se poate îmbolnăvi.

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

o scoartă, erau fel de fel de lucruri țărănești: furci, cavaleri cu săpături migăloase, o ploscă împieștrită, un buciun uriaș de cireș. Pe niște poliți vrafuri de cărți.

Deasupra celuialt divan erau încrucșate săbii, puști, pistoale vechi, cu înflorituri de argint și sîdeț, jos, în fața palatului acestuia, niște păpuși brodați cu fir. Pe-o măsuță, un fes.

Pe fereastra deschisă venia, din grădină, mireasma de miere e crinilor; din stupărie zumzetul moale al albinelor. Lingă geam se înălța un zarzăr cu fructele coapte păreau, în lumină, niște roade de aur.

Și, în vraja, în fericirea caldă, care-mi curgea în tot trupul, glasul prietenului îmi venia ca de departe.

Seara, după ce stăturăm la masă, în pridvor, ne coborîm să facem o plimbare prin vie. Valea cu cîmpiile sale nemărginite se perdeea acum într'o ceață sinelie. De undeva, de departe, venia un muget prelung, trist, și, în aer plutia un miros ușor de fum.

Mergeam încet, de vorbă, pătruns până în adîncul ființei, de farmecul inserării. Fetița pășia înaintea noastră, prin îsfumurarea amurgului, plecîndu-se și rupînd, dîncînd-încînd, o floare. De-o parte și de alta, se întindeau, până departe, șirurile de butuci de vie. Și, cînd intrarăm în livadă, odată, luai aminte că sub umbrarul unui nuc e un strat cu flori, și, întrebîndu-l pe Vișan

dece a făcut stratul acesta răzleț, aflai că-i un mormînt:

„Aici e îngropată doica Mărioarei”, zise prietinel meu; și în fața privirii mele nedumerite, adăugă răpede: „fetei mele i-a fost doica o capră. Ți-se pare, — nu-i așa? — ciudat că vezi flori pe mormîntul unei capre?”

„Să-ți povestesc cum am ajuns să-mi creșe fata cu lapte de capră.”

„La o săptămînă, după ce s'a născut Mărioara, nevastă-mea a murit. Fetița mi-era stravezie de slabă. „Dacă o prăpădesc și pe ea, mă 'mpușc”, mă gîndeam „nu măi am pentru cine trăi pe lume”. Cînd o auziam plîngînd, îmi săria inima și mă duceam fuga să văd ce are.”

„Văd, într'o zi, că ține fata o gură. Alerg spăriat la doctor, vine doctorul, se uită la fată, se pleacă, o cercetează; o ascultă, apoi, pe doica și zice:

„Copilul plînge de foame, n'are doica lapte”.

Alerg, într'un suflet, pela birouri, pela samsari, — cu chiu cu vai, găsesc alta. O săptămînă, se liniștește fata, doarme bine; a doua săptămînă, ear începe a plînge și-a ținea o gură. Chem doctorul, zice: „N'are, domnule, lapte nici asta. Copilul plînge de foame”. Însfîrșit, — ce să-ți măi spun? — Am schimbat, în două luni, cinci doici. Doctorul, la urmă, dacă a văzut că nu găsesc, zice: „Știi ce te sfătuiesc eu? Să cumperi o capră, să cauți numai să fie fără coarne și

blîndă. Și, dacă se poate, măi bine să sugă copilul chiar dela capră, să nu-i dai cu biberonul”.

Chiar în ziua aceia, am găsit, aici aproape, o capră neagră ca păcura, c'o steluță albă în frunte, și fără coarne. Și blîndă-blîndă ca un mel. Într'o lună, mi-s'a îndreptat fata: i-se curmăseră minuțele, i-se făcuseră gropiți în obraji. Pe capră o botezasem Doica, și-i cumpărasem un clopoțel, care suna ca și cum ar fi fost de argint. Cînd venia vremea să sugă fetița, ieșiam în cerdac și strigam: „Doico!” și ea își înălța capul din erbă și par'că adușmeca aerul, și, după o clipă, behăea moale, tremurînd și făcălia, privindu-mă cu ochii ei, cercuiri cu aur, și vinea fuga, săltînd, sunînd, din clopoțel, voioasă că am chemat-o s'o sugă fetița. Mă roșeam de obicei acolo în pridvor, la soare pe un scăunaș, și țineam fata să sugă. Și capra stetea binișor și, dîncînd-încînd, întorcea capul și o privia cu ochii ei buni. Și, într'o zi, întorcîndu-și capul, îmi mirosi fetița și prinse a o linge, cu limba ei trandafirică, ca pe un ied. După vr'o patru luni, fata, cînd o vedea, îi sticleau ochisorii și prindea a da răpede din minușii, a gînguri, a scoate țipete scurte, ca niște chiuituri de bucurie. Și într'o zi, gîngurînd astfel, zise „mamă”, și de-atunci deciteori da cu ochii de capră, începea a rosli: „mamă... mamă...” Ajunsesă să se deprindă așa de tare cu dînsa, că demulteor, cînd scoteam capra din cerdac, începea a plînge. Ear Doica, fata dacă venia vremea să sugă fetița și n'o chemam, începea a da țircoale casei

Economie.

Creșterea vițelilor.

Pentru toți economii de vite se cuvine a ști, că vitele tinere au lipsă de un nutreț deosebit de bun, în etatea de trei sferturi de an până la un an, pentru că acesta este timpul în care animalul se dezvoltă mai tare. Nutrețul fie el cât de bun, dacă se dă vitelor numai mai târziu, după ce acela au ajuns la maturitate, nu va mai ajuta la dezvoltarea acestora, ca atunci când acel nutreț li-s'ar da vitelor până la etatea de un an. Pentru vițelii în timpul etății fragede se recere o deosebită îngrijire.

Vițelii trebuie nutriți așa ca spatele, — spinarea — acestora nicicând să nu se subție, să nu se înguste.

Nutrețul principal al vițelilor în zilele și în săptămânile dintâi, este laptele care-l capătă dela mama lor. Nutrirea vițelilor în săptămânile dintâi se poate face în două feluri, a-l lăsa să sugă la vacă, și a-l alăpta măestrit. Alăptarea măestrită se face cu ajutorul unei fițe. Alăptarea vițelului se poate face și cu lapte dela alte vaci. Laptele ce li-se dă, să fie totdeauna cald, să aibă căldura laptelui în timpul după ce s'a muls.

Cea mai naturală creștere a vițelilor este să se lasă să sugă la mamă-sa, sau la o altă vacă, timp de 8—12 săptămâni, când apoi să poate înfărcă, fără a-l împiedeca în dezvoltarea sa. Economul va trebui să fie samă, dacă vițelul, când a venit pe lume, a fost bine dezvoltat, — întremat, — sau a fost slab și neputincios, dela această împrejurare încă depinde durata alăptării, sau a înfărcării.

Încă în săptămâna a cincea sau a șasea, înainte de înfărcare deja, trebuie dat vițelului cu încetul și cu hrănirea cu nutreț.

Cel mai greu timp pentru creșterea și hrănirea vițelilor este după înfărcare. Cele mai potrivite nutrețuri, cari trebuie să li-se dea vițelilor după înfărcare, e finul și ovășul. După înfărcare se recere, ca să li-se dea acestora nutrețuri cât se poate de bune. Se mai obișnuiește, că creșterea și nutrirea vițelilor după înfărcare, se face paralel, adică cu lapte și cu nutrețuri, adeseori cu lapte zminteni, acela însă să nu fie nicicând prea rece, căci atunci vițelul capătă diaree (urdinare).

După ce vițelul a crescut mare, se poate trimite la pășune, dacă pășunea este slabă, să i-se mai dea pe lângă aceea hrană și o cantitate oarecare de fin, care pentru un vițel dezvoltat este de ajuns pe zi 2—4 kgr.

Vițelii de rasa Simenthal, sau de alte specii carnoase, sînt în stare a consuma pe zi câte 2—4 kgr. de ovăș. Acele vite ce voim a le crește și a le ținea de prăsilă, sau a le folosi la munca câmpului, nu este cu cale a grăbi îngrășarea prea

și-a behăi ca și cum n'ar fi rugat să-i dau drumul înăuntru la față.

Mai târziu, când a început Mărioara a se tîri în patru lăbuțe, umbla după capră prin pridvor, ca un ied, și unde se culca Doica, se culca și ea și se făcuse un dolofan de față ca lutul de grea. Capra asta mi-a scăpat, poate, fata dela moarte, rosti prietenul meu, cu glas mai încet și, după o clipă de tăcere; deaceia am ținut-o și eu, săraca, până la moarte. În ziua în care a murit, s'au împlinit aproape cincisprezece ani decînd o aveam... Toată ziua îi auziam sunind clopoțelul prin livadă, și cînd mă plimbam seara, cu Mărioara, printre pomi, capra umbla după noi ca un cine și, cînd ne așezam, colea pe bancă, se opria și, răzîmîndu-și capul pe genunchii Mărioarei, se uita în ochii ei, ori îi lîngea o mîină... Săraca Doică!... Luna trecută am găsit-o moartă, colea lângă bancă, și-am îngropat-o aici, undesetea cu capul pe genunchii fetiței, și Mărioara i-a răsădit flori..."

Prietenul meu tăcu. Undeva, în liniștea adîncă a nopții, suna dulce, tainic, ca din alte lumi un clopoțel, și în ochii Mărioarei văzui strălucind, în umbră, două lacrimi.

Epigram.

Dun copil, și cu tot dorul
Te-a ales întreg poporul,
Dar decînd el își dă pită —
Îl cam lovești din copită.

Don Ramiro.

iute, nu dă vitelor putere și acelea se pustiesc de timpuriu.

Vițelii pe cari mai târziu voim să-i folosim ca boi de jug, să nu grăbiască niciun econom a-i pune pe îngrășate, așa zicînd dintr'odată, ținînd în același timp samă ca să nu se zărîncească. Juncii pe cari economul voeste ca — la timpul său — să îi folosiască ca trăgători, este recomandabil a-i da la pășune, avînd lipsă de mișcare.

Mai cu samă în timpul dela o jumătate de an, și până la un an, au lipsă vițelii de o deosebită îngrijire.

După ce odată vița a ajuns etatea de doi ani, se poate hrăni cu nutrețuri obișnuite, ca: pae, sfeclă, trifoi, luțernă și altele. Curățirea (jugăditul) vițelilor de parte bărbătească să se întîmple la etatea de 3—4 luni. Pentru o bună dezvoltare a vițelilor se mai recere, ca din iesle să nu lipsiască nicicînd apa cea binefăcătoare.

(Economul.)

CRONICA.

Petrecerea de Duminică a Reuniunii rom. de cîntări și muzică din localitate a reușit peste așteptare. Opera „Forfecarii”, tradusă de I. Trăilă, a fost jucată bine, ear dansatorii au minat-o până către crepatul zilei.

Alegerea de ablegat se va face la 2. Marte curent în locul îndatînat, pe cîmpia dinaintea gării din Oravița rom.

Adunarea generală a consumului de carne s. p. a. a hotărît a-și începe activitatea.

La *Recita* a fost instituit al doilea inspector reg. de școale, sub conducerea fostului sub-inspector în Lugoj, d-nul *Eug. Földi*.

În scurtă vreme o societate pe acții va pune în circulație două omnibusuri în Oravița.

D-șoara *Marioara Crista* cu *Dr. Ion Cădariu* din Lugoj — fidanți. Felicitări!

Adv. *Dr. Constantin Manca* (Lugoj) descrie într-o broșură, apărută decurînd, „Curentul reacționar în biserică”.

Sau ivit vestitorii primăverii. Negustorii de sămînțe își trimit în toate părțile prețurenturile. Trebuie să ne hotărîm dela care să cumpărăm, unde căpătăm mară bună? Înainte de toate trebuie să avem încredere, pentru că sămînța nu se poate cunoaște pe dinafară. Se știe însă că, cum zice și proverbul, din sămînță rea resare pâlămidă. La Firma „Mauthner Ödön”, furnisorul curții din Budapesta, care de 30 de ani s'a adevărit în toată privința ca vrednică de toată încrederea, se capătă sămînță foarte bună. Pe lângă o cultivare bună, succesul, sigur, va îmbucura pe oricine. Prețurentul dela această firmă, pe care îl poate căpăta oricine grătuit, poate servi ca un manual bun pentru fiecare agronom, grădinar și pentru oricare prieten al naturii.

„Reuniunea sodalilor rom. din Cluj” aranjează Duminică la 21. Februar c. n. o *serată* cu program ales și variat în sala otelului „Biansini”.

Casina rom. din localitate și-a ținut Duminică adunarea generală anuală, realegîndu-și tot ocîrmuitorii de pînă acum.

Adunarea generală a fruntașului institut de bani bănățean „*Timișiana*” a decurs cu toată demnitatea, sub presiunea d-nului *Petru Ionașiu*, aducîndu-i-se elogiul binemeritatei vrednicului cîrmaci al băncii d-nului *Romulus Cărăbașiu*. În direcție au fost realeși cu mare însuflețire dd. *Dr. Aurel Cosma* și *Romulus Cărăbașiu*. După adunare a fost serbătorită munca cinstită și la o masă albă în otelul „Principele de Coroană”.

Între *Vinț* și *Alba-Iulia* un baiat ca de vr'o 12 ani, ieșîndu-i doi lupi în cale, s'a urcat repede într'un copac, de unde a fost scăpat, ca prin minune, de niște trecători.

Bibliografie.

A apărut revista literară bilunară „*Ramuri*” nrul 2 cu următorul sumar: N. Iorga: Biserica Brincovenească a Hurezului; I. U. Soricu: Iubirea mea (poezie); L. Toma: Glasul trecutului — 24 Ianuar —; * * *: Un aprig susținător al Unirei: Episcopul Melchisedec; Florea Stoenescu: Către Tullus poezie (poezie); Caton Theodorian: Pe valea Oltețului; Lazăr Iliescu: Scrisoare (poezie); N. Bănescu: Din corespondența lui M. Cogălniceanu; N. Vulovici: Mama (poezie); M. Strajan: Mitropolitul Șaguna; C. Ș. Făgețel: La vestita vrăjitoare (poezie); Romulus Cioflec: Orfanul; A. M. și I. Oltean: Răvașe de peste hotare: Din Ardeal, Cultura. (Din Bucovina, Mochii Fischer, Sărbătoarea dela Suceava); Andrei Luncan: Colinde din Ardeal (populară); Oscar Pursch: Naturalismul în muzică; Marin Demetrescu: Cronica științifică; A. Malache: Teatru din Craiova; P. Partenie și Ionescu-Șișești: Dări de seamă (Episcopul Melchisedec de C. Diculescu) (Pescar de Islanda de Pierre Loti); N. C. Suseanu: Pe 'nserat (poezie). *Cronica*: C. F.: Calendarul „Românului”, Carte pentru copii, de Fl. Cristescu; P. P.: Poeziile Mariei Mavrodin, Cîntece populare de G. Tulbure; M. D.: Anuarul gimnazului din Caracal, Interpelarea dlui Iorga, Din orașul nostru; G. Z.: Sărbătoarea Veteranilor, Cursurile populare ale profesorilor; L. T.: Pentru Biblioteca Aman, etc. D. N.: Ciotori, Din Suedia. Abonamentul pentru Ungaria pe un an: 9 lei, nrul 40 bani. Redacția și Administrația: Craiova, str. Știrbei-Vodă Nr. 81.

Mulțămită publică.

În nemărginita noastră durere în urma pierderii prea iubitului nostru soț, tată, ginere, văr, cumnat și unciiu

Coriolan Brediceanu,

ne-a servit spre nespusă mîngiere participarea marelui public, a prietenilor cunoscuților și binevoitorilor la doliul nostru. După ce nu putem fi în situațiunea de a mulțumi fiecărui separat, rugăm pe toți ceice ne-au condolat în persoană și prin scrisori și depeșe, pe toți ceice au participat la ultimul onor pămîntesc, pe toți ceice au depus coroane pe sicriu, ori au rescumpărat aceste într'un scop umanitar, pe membrii tuturor delegațiilor cari s'au prezentat, pe oratorii dela actul funebru, pe Reuniunile de cîntări cari au luat parte corporativ la funeralii, și infine pe toți ceice au luat parte la durerea noastră, să primiască pe această cale expresiunea celei mai sincere mulțumite și recunoștințe.

Adînc întristata familie.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

Aviz!

Subscrisul ca Comp. la moara de măcinat totfelul de bucate, aflătoare pe riul Căraș între comuna Ticvaniul-mare și Ticvaniul-mic, prin aceasta escriu licitație publică pe datul 21 Marte 1909 sub următoarele condiții:

Moara are împrejur un teritor de pămînt de 6½ jugere, are o turbină și e cu 2 petri și un sul (volț). Are un trier de ales griul înainte de a se măcina, cum și alte unelte trebuitoare. Are un motor de benzin cu 30 puteri, care se poate folosi în lipsă de apă. La licitație se pretinde o cautiune de 200 cor. În caz de nu se vor afla licitanți, moara se va da și în arendă pe mai mulți ani, avînd a plăti arenda totdeauna înainte pe un pătrar de an. Arendatorul are să depună o cautiune de 400 cor. Informațiuni detaliate se pot cere la subscrisul.

Ticvaniul-mare la 18. Faur 1909.

Lazar Vuia,
proprietar.

„SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții.

CONVOCARE.

P. T. acționarii dela „SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții se invită prin aceasta la

a XIII. adunare generală ordinară

care se va ține **Vineri în 26. Februar 1909 la 10 ore a. m.** în localul institutului din Satul-nou.

ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului. 2. Raportul direcțiunii și raportul comitetului de supraveghiere. 3. Stabilirea bilanțului. 4. Absolutorul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere. 5. Împărțirea profitului curat și fixarea dividendelor. 6. Emisiune nouă de acții. 7. Alegerea unui membru în direcțiune. 8. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Satul-nou (Răvauțfalu) în 10. Februar 1909.

DIRECȚIUNEA.

NB. Domniile acționari cari voesc să participe la adunarea generală trebuie să-și depună acțiunile până în 25. Februar 1909 la cassa centralei sau filialei institutului, eventual la „Panciovana“, „Albina“, „Steaua“, „Lucașfăruș“, „Oraviciană“, „Victoria“, „Drăganul“ și „Dunăreana“.

Activa				Bilanț pro 31 Decembre 1908.				Pasiva			
Cassa în număr			30879 91	Capital de acții (3400 buc. à K. 100.—)			340000 —				
Bonuri:				Fond de rezervă	29146	29					
In Giro-Conto la banca Austro-Ungară	785	43		Fond de rezervă special pentru ev. perderi	2874	75					
la cassa de păstrare poștală r. u.	683	12		Fond de penziune	9371	36					
la alte institute	420	99	1889 54	Fond cultural filantropic	2171	36	43563	76			
Escompt:				Depunerii spre fructificare			522790	94			
cambii de bancă	1101527	—		Cambii reescomptate			670846	—			
cambii cu asigurare hipotecară	113327	—	1214854 —	Împrumuturi hipotecare cedate			339482	—			
Împrumuturi hipotecare			614811 —	Banca Austro-Ungară			108400	—			
Avans pe marfă			21670 —	Dividende și interese de emisiune neridicate			1194	31			
Lombard (avans pe efecte)			5760 —	Filiala			266061	53			
Efecte proprii:				Saldul intereselor transitoare anticipate			16920	01			
efecte publice	155845	—		Creditorii			28650	48			
acții dela diferite bănci	21810	—	177655 —	Profit transpus din anul 1907	300	40					
Casele proprii:				Profit net în anul 1908	43040	76	43341	16			
Satul-nou Nr. 814	4800	—									
Sân-Mihail Nr. 50	6650	—	11450 —								
Mobilier	3321	95									
10% amortizare	332	20	2989 75								
Filiala și agenturi			270411 84								
Realități de vânzare			1026 50								
Interese restante (la hipotecă)			6498 08								
Debitori și poziții transitoare			21354 57								
			2381250 19								
							2381250	19			

Eșite Contul profitului și al perderilor pro 31. Decembre 1908. Intrate

Interese:				Profit transpus din anul 1907			300	40			
după depunerii	27092	14		Interese:							
de reescompt	44630	26		de escompt	111461	52					
după împrumuturi hipotecare cedate	18922	63		hipotecare	45668	94					
de cont-curent	705	88	91349 91	după avans de marfă	870	84					
Contribuție:				de lombard	172	09	158173	39			
directă de stat	4082	61		Diverse:							
comunală	879	59		venite de efecte libere de dare	1711	—					
după interese depunerii	2540	41	7502 61	alte venite de efecte și proviziuni	4639	91	6350	91			
Spese:											
de birou, (luminat, încălzit, tip., cărți, etc.)	6348	17									
porto poștal	1442	18									
marce de prezență	246	—	8136 35								
Salare	12055	31									
Relut de cortel	1960	—	14015 31								
Amortizare din mobilier			332 20								
Competințe de timbru și mandate de plătire			147 16								
Profit transpus din anul 1907	300	40									
Profit net în anul 1908	43040	76	43341 16								
			164824 70								
							164824	70			

Satul-nou, la 31 Decembre 1908.

P. Stoica m. p.
director executiv.

Romul Popp m. p.
contabil.

Marcu m. p.
secretar.

DIRECȚIUNEA:

St. Popa m. p. Dr. A. Birescu m. p. I. Neagoe m. p. Damian Popescu m. p. G. Ortopan m. p. St. Negru m. p. I. Gașpar m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină ordine și exact.

Satul-nou, la 11 Februar 1909.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Ilie Bojin m. p. Cornel Vereș m. p. Ioan Gașpar m. p. Trifon Miclea m. p. Dr. Alexandru Andressi m. p.

Ravăzut și aflat în ordine: Dominic Rațiu m. p., revizorul „Solidarității“.

Tiparul Tipografiei „Progresul“ N. Boldureanu, Oravița.